

10 Terrorisme

crisistypen	<ul style="list-style-type: none">• terroristische dreiging of aanslag
bevoegd gezag	<ul style="list-style-type: none">• officier van justitie• College van procureurs-generaal• minister Veiligheid en Justitie• burgemeester of voorzitter veiligheidsregio (rampenbestrijding en handhaving openbare orde)
soorten maatregelen	<p>strafrecht:</p> <ul style="list-style-type: none">• normale strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde <p>bestuurlijke maatregelen:</p> <ul style="list-style-type: none">• alertering• preventieve fouillering• bewaken en beveiligen• bestuurlijke maatregelen door ministers op hun beleidsterreinen of door minister V&J op de beleidsterreinen van deze ministers• wetsontwerp: bestuurlijke maatregelen jegens personen door minister V&J• rampenbestrijding en handhaving openbare orde

Alertering

Alertering moet worden onderscheiden van het dreigingsniveau.

- Een dreigingsniveau geeft een algemeen beeld over de potentiële dreiging in Nederland: minimaal, beperkt, substantieel, kritiek.
- Een alerteringsniveau geeft een specifiek beeld voor een bepaalde sector en heeft gevolgen voor (beveiligings)maatregelen: basisniveau, lichte dreiging, matige dreiging, hoge dreiging.
De aangesloten sectoren zijn: zeehavens, olie, chemie, drinkwater, elektriciteit, gas, nucleair, financieel, spoor, stads- en streekvervoer, publieksevenementen, hotels, tunnels- en waterkeringen, luchthavens.
- Dreigingsniveaus en alerteringsniveaus worden

vastgesteld door de minister van Veiligheid en Justitie.

Strafrechtelijke maatregelen

De organisatie van de strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde is in beginsel ook van toepassing op de bestrijding van terrorisme – zie *bestuurlijke netwerkkaart justitie algemeen* – met de volgende bijzonderheden:

- Terrorismen is een crisistype waarbij bij voorbaat sprake is van opschaling in de strafrechtsketen: normale afhandeling door een regioparket, maar in elk geval asynchrone opschaling (informatievoorziening en mediabeleid) en grotere kans op sturing door het College van procureurs-generaal en/of minister.
- Strafrechtelijk onderzoek wordt in de meeste gevallen uitgevoerd door de dienst nationale recherche

onder gezag van het landelijk parket.

Bestuurlijke maatregelen

- Terrorisme is een crisistype waarbij niet alleen sprake is van opschaling in de strafrechtsketen, maar waarbij bij voorbaat tevens sprake is van opschaling in de algemene keten vanwege de te verwachten effecten voor openbare orde en veiligheid, zie *bestuurlijke netwerkkaart rampenbestrijding algemeen & handhaving openbare orde*.
- De minister van Veiligheid en Justitie kan – indien tijd voor overleg of overeenstemming ontbreekt – zo nodig bestuurlijke maatregelen treffen op terreinen van andere ministers ter voorkoming of op voorhand beperken van de gevolgen van een terroristisch misdrijf ('doorzettingmacht'):
 - aanwijzingen aan een burgemeester of voorzitter veiligheidsregio in verband met havenbeveiliging;
 - maatregelen bij een kernongeval;
 - aanwijzingen aan partijen in de sectoren telecommunicatie en post;
 - maatregelen ten aanzien van vreemdelingen;
 - maatregelen ten aanzien van de drinkwatersector;
 - maatregelen in verband met de voedselveiligheid en waren in het algemeen;
 - maatregelen vanwege gevaar voor waterstaatswerken;
 - maatregelen ten aanzien van het luchtverkeer, waaronder het sluiten van het luchtruim, naast een zelfstandige bevoegdheid ten aanzien van het onderscheppen van vliegtuigen en naast de eigen verantwoordelijkheid ten aanzien van de beveiliging van de burgerluchtvaart in het algemeen;
 - maatregelen vanwege milieugevaarlijke stoffen;

- maatregelen ten aanzien van biologische agentia als sprake kan zijn van gebruik hiervan als strijdmiddel.

- Wetsvoorstel: het treffen van bestuurlijke maatregelen ten aanzien van personen door de minister van Veiligheid en Justitie (wetsvoorstel Wet bestuurlijke maatregelen nationale veiligheid inzake beperking van bewegingsvrijheid naast maatregelen van preventieve aard: afwijzen van aanvragen en intrekken van subsidies, vergunningen, ontheffingen en erkenningen door betrokken bestuursorganen).

Preventieve fouillering, veiligheidsrisicogebied

Een veiligheidsrisicogebied is een gebied waarin preventief kan worden gefouilleerd. Er zijn drie soorten veiligheidsrisicogebied:

- Een gebied dat is aangewezen door een burgemeester. Hier vindt preventieve fouillering plaats vanwege (dreigende) verstoring van de openbare orde door de aanwezigheid van wapens; de burgemeester stemt dit af in de driehoek.
- Een gebied dat is aangewezen door de officier van justitie. Hier vindt bij bevel van de officier preventieve fouillering plaats in geval van aanwijzingen van een terroristisch misdrijf.
- Een gebied dat is aangewezen door de regering. Hier vindt preventieve fouillering plaats in geval van aanwijzingen van een terroristisch misdrijf zonder bevel van de officier van justitie. Aangewezen zijn: Binnenhof Den Haag, centrale stations vier grote steden, luchthavens en de daaraan grenzende gebieden, kerncentrale Borssele, Mediapark Hilversum.

Bewaken en beveiligen van objecten, diensten en personen

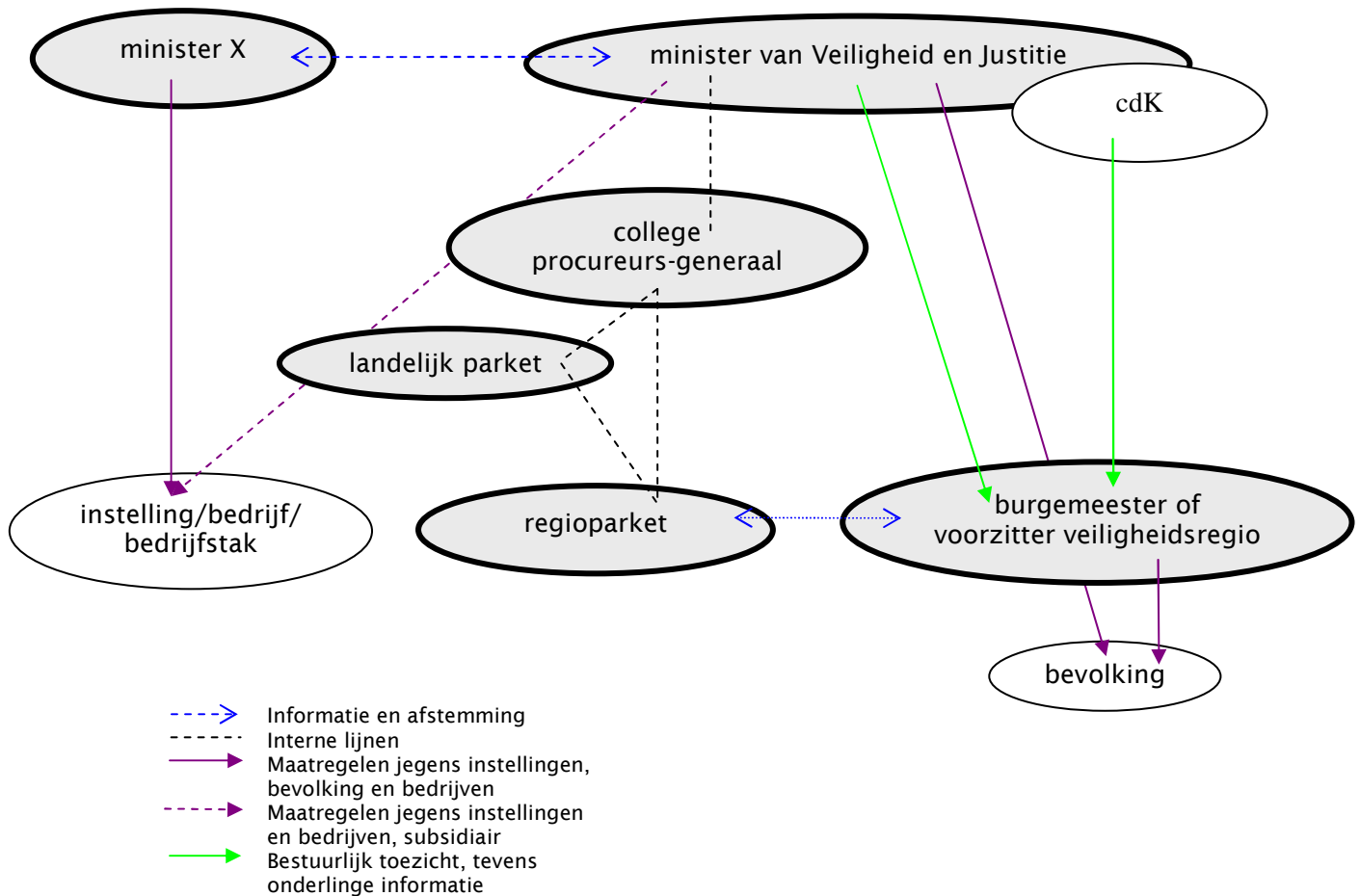
- Het stelsel bewaken en beveiligen kan ook worden toegepast met het oog op

de bestrijding van terrorisme, zie *bestuurlijke netwerkkaart justitie algemeen*.

Functionele keten X

Functionele keten terrorismebestrijding

Algemene keten

Bijlage 10: bestuurlijke aandachtspunten terrorisme¹

bestuurlijke maatregelen	<ul style="list-style-type: none">• Een aanslag, gijzeling, kaping, bezetting of ontvoering vereist onmiddellijk operationeel optreden, maar een dreiging daarvan vereist een bestuurlijke afweging van het risico en de gevolgen van het wel of niet treffen van maatregelen.• Toepassing alerteringssysteem en stelsel bewaken en beveiligen.
A terroristische dreiging	
B (bom)aanslag	<ul style="list-style-type: none">• Houd rekening met risico voor hulpverleners vanwege mogelijk nog niet ontplofte explosieven of vervolgaanslagen.• Snelle opsporing is essentieel: samenwerking openbaar bestuur met het Openbaar Ministerie. De ramplocatie is tevens plaats delict. In de eerste fase na een aanslag kan het zoeken naar sporen en het veiligstellen van bewijsmateriaal op gespannen voet staan met het levensreddende werk van hulpverleners. Hierbij gaat het levensreddende werk voor.• Bij een aanslag met de hulp van chemische, biologische, nucleaire of radiologische middelen (CBNR agentia): regulier optreden hulpverleningsdiensten, waar nodig ondersteund.• Tegengaan van het effect van de aanslag: terreur. Daarom snel herstel van het gewone leven.• Met het oog op mogelijke vervolgaanslagen: onmiddellijke bewakings- en beveiligingsmaatregelen, mogelijk intensivering handhaving identificatieplicht, toepassing maatregelen veiligheidsrisicogebied.
C Gijzeling, kaping, bezetting, ontvoering	<ul style="list-style-type: none">• Afhandeling door Justitie, zie <i>bestuurlijke netwerkkkaart justitie algemeen</i>.• Emoties bij bevolking: acties om maatschappelijke onrust te kanaliseren.
D Mogelijk maatschappelijke onrust als gevolg van een incident elders	<ul style="list-style-type: none">• Initiatieven door bevolking: herdenking, manifestatie: te faciliteren door het bestuur met een actieve rol door dat bestuur.• Houd rekening met mogelijke reacties als brandstichting, vernieling, molestatie en bedreiging. Zo nodig toepassing stelsel bewaken en beveiligen.
zichtbaarheid bestuur, media en informatievoorziening	<ul style="list-style-type: none">• Eenheid in woordvoering, nationaal en decentraal, inzake tijdstip waarop informatie naar buiten wordt gebracht, inhoud van de boodschap, toon van de

¹ Bron: Handreiking Terrorismebestrijding op lokaal niveau, uitgave NCTb, 2006.

boodschap. Regie ligt bij de Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding.

- Breng snel eerste verklaring uit, zo mogelijk binnen één uur.
- Blijf bij feiten, vermijd 'grote woorden' als 'oorlog' en 'vijand'. Spreek bijvoorbeeld over een 'verschrikkelijk incident' of 'verschrikkelijke gebeurtenis' zolang niet helder is of sprake is van een aanslag.
- Biedt duidelijkheid over volgende persmoment, bewaak continue informatievoorziening aan media.
- Elementen boodschap:
 - medeleven slachtoffers-familie-vrienden
 - woorden van steun aan hulpverleners
 - wat wordt gedaan om de gevolgen van de aanslag te bestrijden
 - (door OM) opsporingsonderzoek
 - advies burgers wat te doen
 - afwijzen geweld als middel om doel te bereiken
 - oproep hervatten gewone leven

coördinatie

- Burgemeester / voorzitter veiligheidsregio: draag zorg voor coördinatie met de betrokken sectoren en organisaties (waaronder de rijksheren) op grond van een overzicht van effecten / neveneffecten.
- Burgemeester of voorzitter veiligheidsregio kan – afhankelijk van de gevolgen van een aanslag – te maken krijgen met meerdere ministers elk op hun terrein (zie daarover de netwerkkaart van de betreffende sector), met de minister van V&J als deze zijn doorzettingsmacht uitoefent en met de commissaris van de Koningin namens de minister van V&J.
- Is de commissaris van de Koningin geïnformeerd over ontwikkelingen?
Is de rechtstreekse lijn van commissaris met burgemeester / voorzitter en minister beschikbaar?

Versie: 2011-1

Uitgave: Provincies Noord-Holland en Flevoland

Auteur: Ernst Brainich

Contact: Tel.: (023) 514 47 25

E-mailadres: kab@noord-holland.nl

Internetadres: www.noord-holland.nl